

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejemajo upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

»V edinosti je moč«.

Vabilo na naročbo.

Nastopilo je drugo polletje; uljudno prosimo zatorej čestite gospode naročnike, da o pravem času obnovijo naročnino, da ne nastanejo nereditve v pošiljanju lista. Nadejamo se, da nam vsi dosedanji gg. naročniki ostanejo zvesti in da nagovoré še druge svoje znance in prijatelje, da se predbroje na naše novine, ki se bijejo na najskrajnejši in najvažnejši meji in poziciji Slovenstva. Kolikor več se bode podpiral list, tim bolj bode napredoval, da zadovolji svoje čestite čitatelje. Za tega delj prosimo podpore, narodnjaki! Naroča se lahko z vsakim mesecem. Na naročbe brez naročnine se ne oziramo. Naročnina se pošilja naprej.

Posebno opozorujemo one gg. naročnike, ki so nam še kaj na dolgu, naj ga prav kmalu poravnajo, da prihrane nam nekoliko truda, sebi pa morebiti nepotrebnih stroškov.

List stane:

za polu leta 3 gl. — novč.

» četrt „ 1 „ 50 „

Novci naj se izvolijo pošiljati samo s poštними nakaznicami, ki so najpripravnejše za gg. naročnike, kakor tudi za nas. Upravnistvo.

Kako sodijo nepristranski Italijani v Rimu

naše politične razmere, Slovane in Nemce v Avstriji in dotična historična premišljevanja.

Ti ptujka, v strani — treh strank ob Soči vsaka Glasivo druga drugo, lej, podi!
Proč Slovani! — Nemec v strani! .. Tajlan kriči,
Čprav Sloven sme šteti se pivaka.
Kevice, ah, od zore vró do mraka,
Po konci tlinik ptujec tu drži,
In v vrenji svad, ko slepi boj hrupi,
Dežela v vednem sporu milo plaka. —
Fr. —ski.

Ta patrijotični vzdihljaj je žalibog resničen, a v tem, ko nas Slovane in v obče Slovane malo poučeni domači Italijani (!) z avstrijskimi Nemci vred smatrajo kot sitneže ali neopravičene sodeležnike konstitucijskih podaritev v Avstriji,

PODLISTEK.

Jastreb contra Grlica.

Češki spisal Svatopluk Čech; prevel M. Vrnilič. (Dalje.)

Pa usoda je drugače namenila. Neko leto prišel je stari grof neobično pozno, ko je kaos listja v zapuščenem parku uže bledeti jel, — prišel na črno pregnetem vozu v sprovodu črno oblečenih gospodov in solzečih se dam v žalnih črnih oblekah, pa snežnobelih lic in v belih čipkah, kar je bilo kaj v zapeljivem protivju. V tem sprovodu ni nedostajalo ni komičnega viteza. Položili so starega gospoda k prednikom, ogledali si gladomornico, pohvalili razgled sè stolpa ter se zopet razšli. Le stari komični plemič je še jeden dan ostal, hodil zamišljen po dremajočih mostovžih, blodil po parku, v katerem se ni uže nijedna marelica več pod žoltečim listjem rdeela in usedel se na posledel na prag razbitega paviljona, čegar mršava streha je bila nastlana sè žoltim in rdečim listjem, odpadlim sè zamišljenih drevesnih vrhov. Sedel je tu, ugodna stafaža v sliki vseobčne sestaranosti in oprl ob dlan velo obličje.

vzdignol se je daleč od nas, v srci Italije, v svetem Rimu, nam Slovanom ugoden glas, ki se od ene strani naravnost smeje in roga nemškemu trinožtvu in otroškej prevzetnosti, od druge pa toplo zagovarja naše pravične zahteve.

In res, kedaj bi slov. časopis bolj opravičeno izpregovoril o teh razmerah, nego baš sedaj, ko nemštvo v svojem podvedovanem sovraštvu proti slovanstvu čedalje bolj napreduje in k vrhuncu dosepeva? Naj toraj podamo uže gori naznájeno sodbo iz Rima, potlej pa dotična historična pojasnila.

Veliki časopis: „Corriere di Roma“, prinesel je dne 18. okt. 1888. sledeče:

„Včeraj smo čitali v „N. Fr. Presse“ gromovit članek, ki svojo jezo raztresa na neki češki kraj, kder je bil dosle pri okr. sodnji uradni jezik le nemški in kder se je zdaj doseglo to, da za notranje razmere ostane v rabi nemški jezik, v občevanju sè strankami pa da se ima ozir jemati na njihovo narodnost...“

„Zdaj pa“ — tako nadaljuje rimska razprava — „kdor pozna grozovito delo germanizacije, v minulih vekih doprineseno zoper slovanske dežele, sosebno proti Češkej, ta ne more sika, da bi se ne smejal nemškimi pritožbam v pričo svobodnega raztežaja slovanstva.“

„Potem ko se je vsled velelnih uzrokov ločila Avstrija od Nemčije, moral se je vstaviti tevtonski veletok, ki se je razlival črez slovanske dežele, in ko so se po konstituciji pojednačile pravice, zagledali so se Nemci v tem istem položaji kakor ona straža, ki je vpila:

„Desetniče, jetnika imam!“

— „Privedi ga sèm!“

— „Ne morem! Malopridnež me za vrat drži!“ —

„Zdaj pa javi se druga prikazen, ne malo čudna: Narod na videz gospodujoč, ki prebiva v avstrijskej stolici, v srci cesarstva, obrača svoje poglede črez meje, in komu so mar neznane dotične pojave zadnjih časov, navdušenost za carja Viljema, izleti telovadnikov, banketi, pevška družtva in glasovite „Kornblumen“ (plavice). Modre poljske cvetličice, priljubljene nemškemu carju, postale so v Beči prepovedani emblemi, na katere ima policija kaj pazljivo oko. Danes so postali Nemci protiven živelj, in nemščina prej splošna in še dandanes takšna v vseh deželnih administracijah postala je iredenten jezik.“

Vedel je, da tu zadnjikrat sedi. Grofov nastopnik, daljni sorodnik, ni umel ceniti komičnosti revnega viteza.

Pa tudi gospod Grlica je bil žrtev tega prevrta. Novi gospod je menil, da bo Supovski grad i pod nadzorom samega vratarja z jednako doslednostjo razpadal in je gospoda nadzornika umirovil z jako skromno mirovnino.

Ta odločba ošinila je kakor strela vso rodbino. Ni pojmiti niso mogli, da bi se imeli za vselej posloviti od teh sivih sten in od divjega nasada, od vsega tega, kar so se uže svojim smatrali bili privadili, da nikdar več ne bodo videli solnčnega zaboda s ponosnega pavlana in da ne bodo slišali zvečer slavjega petja v prerastlem grmovji v parku, sedeči pod kamenitim Satyrom, z mahom poraslím, da jim vse to postane tuje in da so v svetu naglo — brez doma — pa, kaj pomaga! Ozrli so se slednjikrat po zobatem črnem stolpu, v žarkih zahajajočega solnca zasvetili so se slednjikrat ostanki obojnega stekla v oknih porušene kapelice, a solze, katere so pri tem napolnile njih oči, bile so popolnem neplodna vloga.

Preselili so se v glavno mesto ter si najeli ondu v jedni najživahnejših četvrtij stanovanje, obstoječe iz treh sob, pristoj-

„Koliko pretiranja, poroga in zaničevanja na Slovana, in še zdaj se mali dunajski časniki kaj radi posmehujejo Böhmu (Čehu). Zvoniške politike, nevednosti, bečastoče, reakcije, presirnosti in Bog ve še česa družega se dolže Slovani, odkar si prisvajajo upliv, kateri pravo za pravo odgovarja in se pristuje njih numeričnim razmeram.“

In Nemci, sinovi onih Nemcev, ki so v prejšnjih časih zasedli slovanske dežele, kar koprne po visocih grmanskih valovih sedaj, ko jim svet pod nogami omahuje, in ne vidijo več, da bi se jim vlastenci uklanjali. In kakor so nekđaj Mavri žalovali zapuščajočí granatske planjave, pozabivši sicer, da je z istih planjav Tarikovo jeklo progalo njih prave posestnike, isto tako so se Nemci na zasedenej zemlji smatrali kot opravičene gospodarje, a smatrajo se sedaj oropane.“

„Toda“ — nadaljuje rimski Corriere s pokončevalno dokaznostjo — „Mavri sadili so na Španskem sladko dišeče gozdiče, gradili so templje, stavili minarete med mičnimi arabeskami, za njih gospodarstva cvela je v deželi nedosegljiva omika, njih matematične véde razkrile so tajnosti in resnice, njih zdravniška umetelnost dognala je čudovite iznajdbe in njih obrti donašali so srečo in blagostan, dokler jih kralj Filip ni izgnal iz Španske. In če so se Mavri ukljub vsem tem prednostim videli izpojene z jeklom in ognjem, ves drugačen je položaj avstrijskih Nemcev. Oni niso namreč nikakršne omike prinesli v slovanske dežele. Zvunaj nemške zemlje, kar je velicij mož, osobito v umetnijah, razvili in dvignili so se izmed podjarmljenih narodov. Sicer pa ni proti osebam avstr. Nemcev nikaka nevarnost, še manje pa njih uplivu, samo da bi ga znali držati v mejah, odgovarjajočih razmerju njih pravega števila.“

(Dalje prih.)

Govor državnega poslanca Karola Kluna

v 223. državnozbornoski seji dné 1. maja 1888.

(Dalje.)

Zato bom pri dotičnem naslovu navsveoval resolucijo, da v Kranji ostane gimnazija, in to resolucijo uže sedaj pre-

nega salona in predsobe, z razgledom na ulico.

A za leto dnij uvidelo se je po vrsti, da ima to stanovanje premnogo hib. Stanovnici treh višjih nadstropij neprestano stopajo okrog durij, da je na stopnjšči, kakor v kakem javnem trgovskem domu; vsaki drugi postaja tu, da bi mu prišel na uho odlomek iz živega dialoga gospe Grličke in njene kuharice, ali pa da bi ugledal belo silhueto gospice Irene v jutranji obleki, z rožastimi brezpetnički na boso; strop celega stanovanja je, kakor bi bil resonančna podlaga, katera navešča vse spremene v razpoloženji zgornjih najemnikov v raznem tempu donečih korakov; ako vzamete k temu večni ropot vóz na ulici, zvedavost nasprotné hiše in konečno ozlecanega vratarja ob uhodu, ki ne gane ni z brado nadutega obličja, ko šumi gospa Grlička okrog — in imate povode, ki so rodbino prisilili, da si poiščejo družega, zavetnejšega gnezda.

Preselili so se v tišji neznatnejši del mesta v tretje nadstropje čudne trostropne zgrade. Tu so imeli prijazen salonek in dve tesni sobi, vzlasti so bili le v teh, kajti brez brisače ali omela v roci ni gospa Grlička nijednega v salonek puščala. Nijeden ropot, nijeden zvedav pogled ni

poročam visoki zbornici, da bode pokazala gospodu naučnemu ministerstvu, da neče k vsem naredbam g. učnega ministra reči „da in amen“ (Prav res! na levici) in tudi ne le zaradi tega naložiti državi večje breme, da obvelja malo premišljenja ministrova naredba.

Glede nasvetovane resolucije v budgetnem odseku, rekel je naučni minister, kakor je v poročilu na strani 35, takole (čita):

„Naučna uprava bo z največjo pazljivostjo zasledovala predmet resolucije ter letos resno skušala rešiti vprašanje, ki more na jedni strani ustreči željam slovenskim, na drugi upravičnim zahtevam naučne uprave, ki želi, da se učni namen v nemščini zaradi tega kolikor mogoče dosega, da morejo učenci v višjih razredih lahko poslušati pouk v nemščini.“

Ravno tako je danes govoril Nj. ekscelencija. Res je čudno, da leta in leta potrebuje učna uprava, da se odloči ustreči zahtevi naroda slovenskega, in da ni treba dolgih preiskavanj, kedar gre za to, proti željam in pravicam slovenskega roda kaj storiti. (Tako je! na desnici.)

Kar črez noč so nas uže večkrat presenetili z naredbami in odredbami daleč segajoče važnosti, kakor se je to zgodilo z naredbo, ki se tiče povišanja šolnine, in ukazom, s katerim so se odpravile nekatere srednje šole. Da se je gimnazija v Kranji odpravila, ni bilo treba nikacih dolgih preiskav, odpravila se je, če tudi se je oblastvo, ki je v prvi instanci poklicano to stvar presojevati, nasproti izjavilo in svoje mnenje z važnimi uzroki podprlo. Mogoče, da je ministerstvo dobilo kako izjavo gimnazijskega ravnateljstva, katera bi za ministerstvo ne bila smela biti odločilna, kajti to je razsojevanje v lastnej stvari, ker je znano, da profesorji rajši bivajo v večjih mestih, nego pa v manjših po deželi.

Da je nam visoka učna uprava le malo naklonjena, se jasno vidi tudi iz drugih slučajev. Nedavno je bilo izpraznjeno skriptorja mesto v Ljubljanski licejski knjižnici. Njen največji zaklad je bogastvo staroslovenskih rokopisov in slovstvenih del sploh v tem jeziku. Omenim le zbirko učenega rojaka našega, Kopitarja, in jasno je, da taka zbirka potrebuje slavista, in da bi skriptor moral biti slavist, da bo zbirka na razpolaganje učenjakom, kar je njen namen. Skriptor bi uže zaradi tega moral biti slavist, ker je sedanji knjižničar rodom Nemec od Rena ob holandski meji (Čujte! Čujte!

rušil svetega pokoja njihove domačnosti. Videlo se je z jedne strani na romantično krajino strešnih opek z dolgimi, mnogovrstno se križajočimi slemení ožlebljenih streh, z gozdom vitkih dimnikov, videlo se je na krajino, polno rup in votlin, po katerih so drli o deževji hudourniki v nedogledno propast; na drugi strani pa je bila črna kamenita zmes gotskih obokov in stebrov, mej njimi okamenele podobe vsakovrstnih nestvorov, bok prastare, v gneči streh uže skoro zmečkane hiše.

V jednej obeh sob nahajamo rodbino gospoda Grlice pred povratkom družinskega glavarja.

Kakor obično, govori se o dragem odsotniku.

Gospica Irena ostavila je ribarski čoln, v katerem je neki Bulverjev junak svoji boginji ljubav očitoval in rekla zdehajoč: „Z atom je križ! Gotovo sedi kje v kavarni, pa si misli, naj sami skrbé. Jutri bom praznovala lep praznik!“

„Ti le na-se misliš,“ pokara jo mati. „Najhujše je, da pridejo pohodi. Bilo bi grozno, ko bi ni povance ne premogli.“

„Nekoliko si sama kriva, mamica. Čemu leži srebro v skrinji za perilo, kakor zaklet zaklad?“

na desnici), ki je popolnem nezmožen slovanščine, zato rej tujec v slavistiki.

Tudi se prezreti ne sme, da ima skriptor vedno opraviti z učenci slovenskimi, kateri jezik bi zatoraj znali moral. Dasi je bilo dovolj sposobnih prosilcev, vendar dala je visoka naučna uprava to službo slovensčine nevesčemu matematiku. (Čujte! Čujte! in veselost na desnici.) Tako sta v naši knjižnici nameščena dva uradnika, ki ne moreta razumeti največjih zakladov naše knjižnice, kaj se znanstveno predelavati. Nimam ničesa proti osebi novega skriptorja; morda je izvrsten mož in bode dobro opravljal službo svojo. Jaz to le za to omenjam, ker se je uže dolgo pred imenovanjem čulo, kdo je izvoljen, in sicer na preporočilo višjega državnega uradnika, ki se prišteva stranki leve strani visoke zbornice. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Ker se je uresničila ta govorica pozneje, zopet sklepamo, da visoki učni upravi več velja preporočilo pristaša liberalne stranke, nego znanost in potrebe slovenskih učencev in naroda slovenskega.

Jednako antipatijo kaže učna uprava proti narodu slovenskemu pri ljudskih šolah. Izredno je hitra in odločna z ukazi proti prebivalstvu slovenskemu, a zelo počasna, kadar je treba zanj kaj storiti. Evo Vam dokazov: Nemški „schulverein“ je pred nekimi leti ustanovil v Ljubljani štirirazredno nemško-deško ljudsko šolo, za katero je kranjska hranilnica preskrbela prostore in plačuje velike letne doneske. G. naučni minister je tej privatni šoli hitro dal pravico javnosti; a pri tem ni ostalo. Dasi ta šola mnogo škoduje po ukazu vlade ustanovljeni mestni nemški deški šoli, ker jo učenci jako slabo obiskujejo, in dasi je bilo gotovo, da bode še slabše obiskovana, ako dobi privatna šola nemškega „schulvereina“ pravico javnosti, vendar je naročila vlada kranjskemu deželnemu zastopu, da razširi mestno deško šolo in ustanovi drugi razred.

Ker pa je šolski gospodarski poročevalec deželne vlade v kranjskem deželni zboru priznati moral, da tukaj ne zadostuje potrebni postavniki pogoji za razširjenje šole, kranjski deželni zbor ni dovolil nepotrebnih stroškov za drugi razred. Vendar je Nj. ekscelencija g. naučni minister nedavno ukazal, da se v prihodnjem letu odpreti mora drugi razred. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Kranjski deželni zbor bode uže znal upirati se temu novemu nasilstvu učne uprave in braniti budgetarno pravico svojo. (Dobro! Dobro! na desnici.) Ako Nj. ekscelencija na vsak način hoče imeti to šolo, naj jo vzame v učno upravo, če hoče visoka zbornica dovoliti troške, ali naj jo plača iz svojega pavšala (Veselost na desnici), ali pa naj se obrne do nemškega „Schulvereina“, ki mu bode uže iz hvaležnosti tudi to šolo vsprejel pod svoje varne peroti.

Visoka učna uprava ni tako odločna, ako je kaj storiti za slovensko ljudstvo. (Prav res! na desnici.) Neresene so ostale resolucije glede srednjih šol in tudi druge potrjene od visoke zbornice glede učiteljskih pripravnic, ki preporočajo vladi, naj se bolj ozira na slovensčino kot učni je-

zik na šolah, ki vzgajajo učitelje in učiteljice za slovenske ljudske šole, če tudi je v teh resolucijah dovolj skrbljivo za nemški jezik.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Znano je, da je vojni minister baron Bauer v delegacijah izjavil, da bode zahteval, da se deželne jezike v armadi goji tako vestno in natančno, kakor nemščina, ki je uradni jezik naše vojske. S to izjavo pridobil si je naenkrat desnico, ki je po večini slovenska in ki se čuti za to obljubo ministru zelo zavezano. Mi Slovenci vemo, kaj so take ministerske obljube, zato ne smemo zidati še gradove v oblake; čakajmo, da nas prihodnost pouči, koliko realne vrednosti imajo te lepe besede. Poljaki in Čehi pa pojejo v svojih glasilih slavospeve gospodu vojnemu ministru. Tako piše „Gazeta Narodowa“: „V generalu Baueru pozdravlja desnica državnega zbora v prvič vojnega ministra, kateri je proti nemškemu šovinizmu oprl se na ustavo, kateri si je pridobil priznanje tudi v ogrski delegaciji, če tudi si je ustvaril sovražnike, kateri sicer niso močni, ki pa uživajo podporo svojih uradniških somišljenikov.“

Nemški poslanec prof. Bendl poročal je svojim volilcem v Jablonci o svojem delovanju v državnem zboru. Govoril je o tej priliki tudi o Liechtensteinovem predlogu in rekel, da bode levica demonstrativno izstopila iz državnega zbora, ako bode ta predlog sprejet. Gospod profesor je po pravi poslaniški navadi obetal volilcem gore in doline, osvobojenje teh in onih bremen. Najzanimljivejša je pa izjava, da so razmere mej nemškimi strankami obupne. Volilci so poslancu izrekli zaupanje ter mu naročili naj ostane naroden in član nemškega kluba. Izrekli so tudi željo, da bi se nemški klubi zedinili.

Pogubni upliv madjaronske vlade in nje hudobni nameni kažejo se nam najbolj v naredbah novega volilnega zakona za Hrvatsko. Po novem zakonu zmanjšano je število hrvatskih volilnih okrajev. To vlada opravičuje s tem, da Slavonija plačuje več davka, da ima pa samo 35 poslancev, do čim jih ostane Hrvatski še 55. Iz tega se vidi, kako skrbno gojijo Madjari uže iskreno sredstvo preprirov in nasprotstev. Eno deželo tržejo na dvoje, da bi dela ustala si nasproti, tako cepijo tudi narode, da bi prizadevanja enega plemena paralizovala težnje drugega plemena. Če je Slavonija rodovitnejša, zakaj bi neki uživala večje politične pravice nego ta? Ko je bilo treba zagovarjati in braniti položaj dežele, bil je hrvatski del dežele vedno na prvem mestu, če se zmanjša torej število hrvatskih zastopnikov, oslabi se ob enem obramba deželnih pravic. Obe deželi, Slavoniji in Hrvatski, se sicer dopolnjujeta, a novi volilni red nam kaže, da si Madjari prizadevajo zasejati mej obema razpor in prepir, da bi potem oni tim ložje vladali. Da je ta nova razdelitev krivična, sodi se uže iz tega, ako pomislimo, kako je razdeljen na obe deželi krvni davek. Hrvatska daje štiri polke pehote, Slavonija samo dva. Vrh tega daje Hrvatska 1 bataljon strelcev (lovcev), en polk ulanov, en polk topničarjev, plačuje torej trikrat večji krvni davek nego Slavonija, zato bi bilo zelo krivično omejiti politične pravice Hrvatske in povečati one Slavonije, no Madjarom je, kakor rečeno, do tega, da bi v motnem lovili. Dr. Amruš interpeloval je bana Khuena Hedevarya, ali mu je znano, da so o priliki kraljevičevega pohoda v Zagrebu na vzajemnih uradih morali razobesiti poleg hrvatskih trobojnic tudi madjarske zastave. Po §. 61 nagodbe z Ogersko je v Hrvatski jedino priznana hrvatska trobojnica za deželno zastavo. Kaj misli torej ban storiti, da pridobi veljavo navedenemu zakonu, po katerem se imajo na hrvatski zemlji razobesiti na vzajemnih uradih izključljivo hrvatske trobojnice? — Madjaronsko hrepenenje po vladi sega uže tako daleč, da po sili razobešajo svoje zastave v krajih, ki niso bili in ne bodo nikdar njih.

Vnanje dežele.

Iz Peterburga javljajo, da je pohod nemškega cesarja uže oficijelno prijavljen. V Peterburgu pripravljajo nemškemu cesarju prav prijazen sprejem. Ruski diplomatski krogi zahtevajo, da Avstrija popolnoma opusti politiko, katero sta terala Andrassy in Kalnoky. Ruski listi pišejo ostro proti Avstriji ter zahtevajo, da se

ta popolnoma odreče svojemu uplivu in svojim nameram na Balkanu. Balkanski narodi so vsi pravoslavne vere ter so vezani z Rusijo tudi po zgodovini in narodnosti, zato je upliv, ki ga Rusija ima in zahteva v teh zemljah, utemeljen. O tej poti nemškega cesarja Viljema II. v Peterburg pišejo vse Evropske novine ter ugibljejo, kako se bode neki zasuknola potem politika; bodeti li, kakor do sedaj, igrali še Avstrija in Italija ono ulogo v ligi miru, ali se bode pa v bodoče odločevala evropska politika v Berlinu in v Peterburgu? — Avstrijskim politikom vsa ta stvar ni nič kaj po volji, no tolažijo se, kakor se najbolje morejo. Ruski car in nemški cesar snideta se mej 10. in 15. t. m. Letos pride Viljem II. s cesarico tudi na Dunaj, kjer uže sedaj delajo priprave za velikanski in veličasten sprejem.

Srbski kralj je baje da uže storil potrebne korake, da se loči od kraljice Natalije, ki temu prav nič ne ugovarja. S tem činom bode Milan „veliki“ morda vendar le skupil to, kar je uže davno zaslužil, t. j. da ga Srbi poženejo črez mejo, njegove zveste sluge in ministre, kakor sta Garašanin in Hristić pa kako drugače „povzdignejo“. Občinske volitve v radikalnejših okrajih Srbije, ki so se vršile te dni, izpale so v prilog naprednjakom. To je znamenje, da se bode strije Hristić kmalu umakol Garašaninu, grobokopu Srbije. Kralj Milan je pri nekej večerji napil Hristiću, kot onemu možu, ki je v Srbiji širil in pospeševal zapadno kulturo, kakor še noben minister do sedaj. Hristić, ki si vsega tega ne more očitati izvestno ni razumel svojega presvitlega gospodarja, ki je razpravljal nadalje, da je Srbija poklicana širiti na Balkanu zapadno evropsko kulturo ter ustavljati se uplivu ruskega vzhoda.

Pravda proti Popovu je vendar končana, Koburg je potrdil obsodbo, po kateri je Popov degradovan in obsojen na več let ječe, ob enem pa mu je zapor odpustil. Stambulov je torej dosegel kar je hotel, znebil se je svojega največjega in najnevarnejšega nasprotnika. Ob enem je ta vsemogočni bolgarski minister prepovedal vse demonstracije na čast Popovu. Nekoliko majorjevih prijateljev in čestilcev je bilo uže zaprtih.

Slava generala Boulangerja čedalje bolj pada. Republikani so ga dolžili, da dela v zvezi z bonapartisti, to je prišlo boulangistički odbor, da je umakol Derouledovo kandidaturu v Charentu na korist republikanskega kandidata. Sedaj so se pa tudi bonapartisti sprli z Boulangerovo stranko. Princ Viktor Napoleon sklical je te dni imperialistički shod, na katerem se je po dolgej debati sklenolo, da se bode nadaljeval boj pod svojo zastavo, a da z Boulangerom nečejo več nobene zveze. Tako sedi general Boulanger naenkrat mej dvema stoloma na tleh in ne vemo, kako si bode pomagal iz tega vrlo neprijetnega položaja. — Kakor poročajo nadalje iz Pariza, je sedanje ministerstvo v nevarnosti in grozi ministerjalna kriza.

V angležkem parlamentu stavl je poslanec Morley predlog, da se izreče vladi nezaupnica zaradi njenega postopanja na Irskem. O tej priliki spregovoril je stari Gladston krepko besedo v obrambo tlačanih Ircev. Rekel je, da je Irski sedaj v moči vojske in podredjenih sodišč. Zastopnike ljudstva tam proganjajo in zapirajo. Narod okrutno tlačijo. V takih okoliščinah dežela ne more napredovati na poti mirnih urejenih razmer. Nikdar ni bila še tako ostra opozicija mej irsko vlado in narodom. Govornik se pa nadeja, da bode še on in njegovi pristaši dočakali, da se bode mogli še odzvati sodišču volilcev, ki bodo sodili izvestno v prilog njegove stranke. Irski viši tajnik Balfour branil je vlado proti Gladstonovim napadom ter pravi, da je res prizadevanje vlade priboriti sebi in zakonom ugled in spoštovanje, ker irska opozicija dela zmešnjave in narod punta. Na to je govoril še Irec Sexton za Morleyev predlog. Debata je trajala do 1 popolnoči in pri glasovanju je bil Morleyev predlog zavržen s 366 glasovi proti 273. Položaj Ircev je res neznošen in Angleži, ki uživajo po svetu glas, da so najliberalnejši narod, so doma največji tirani. No upati je, da bode tudi trpljenju ubogih Ircev kmalu konec. Dublinski višji pastir, ki je bil te dni v Rimu, pridobil je tudi papeža za irsko stvar in ubogi tlačeni narod more se nadejati, da bode našel odslej tudi v katoliškem duhovstvu podpore v boji proti angleškemu nasilstvu.

DOPISI.

Iz Sežane, dne 25. junija 1888. Dasi ravno prepozno, vendar videč da se spretnejša roka neče potruditi, hočem na kratko opisati, kako se je vršila procesija na dan rešnjega telesa v Sežani. Sv. maša se je pričela ob 8 $\frac{1}{2}$ uri, potem jela se je pomikati procesija iz božjega hrama po stari navadi. Vsako nepokvarjeno človeško srce moralo se je veseliti opazovaje toliko kratoso ob cesti, koder je šla procesija. Tu smo videli množino raznih zastav, tam lepih podob, mnogovrstnih cvetlic, vencev in dični slavalok. Vse to je spodbujalo prave kristijane, naj spodobno počaste svojega Boga. Naši vrli pevci pod vodstvom g. F. Ričela so peli izvrstno; hvala jim in g. pevovodji, ker se vedno trudi za ubrano izvežbano petje. Procesije so se udeležili vsi odličnjaki sežanski. O tej priložnosti se je videlo, kako časti preprosti kmet svojega stvarnika. Nekateri možje se pa uže sramujejo svečnike nositi. To je bilo nekdanj za cerkvene ključarje častno, sedaj pa jih morajo rekel bi otroci v tem oziru nadomestovati.

Iz Kopra. (Mala opomnja dopisu objavljenem v 49. številki „Ed.“) Najbrže je g. dopisnik pisaje iz Kopra imel pri tem dobre namene in je mislil s tem učiteljsku kaj koristiti, vendar pa se nikakor ne ujemam z onim dopisom; prvič zato ne, ker nekatere stvari tako površno in netemeljito popisuje in drugič, ker prikazuje nekatere stvari in hiperbolah!

Na vzveličavni jezik, zaradi katerega se gosp. dopisnik jezi, nima povsem prav, kajti dokler se nam ustanavljajo ob mejah, vzlasti pa po mestih le tuje šole, in se nemščina še skoro vedno bolj širi, dobro je, da zna i učitelj ta jezik. Saj vendar pride potem in na tako šolo lahko, katerih je na Primorskem dokaj, pa ne bode otrokom vsaj srda do roda zasajal v srca, kakor to delajo naši neprijatelji z našo mladino. — Najprej naj bi se nemščina iz takih šol odpravila, a potem se le naj bi ostala na učiteljski kot predmet!

Kar gosp. dopisnik piše o podporah, istina je, da so manje, a ne vem, kako je mogel opaziti pri dijakih take „strašanske reči“, kakor jih popisuje! — Koprčani so res oderuški kakor malo kje drugje; a da bi bil kedo zaradi postrežbe tako „bledin upaden“, ni mogoče; niti prstov nisem še videl uhajati nikomur iz črevlja. Za Boga! saj še pastir, če je količkaj vreden, ni tak. — Opomniti je tudi, da od zbiranega denarja in obleke ni še nikedo ničesar prejel, niti ne čul, še manj pa, da bi se kedo zanašal na-nje.

Slednjitje imamo še neotesanost in neomikanost. G. dopisnik pravi, da, ako bi se hoteli teh dveh sestra iznebiti, predstavilo naj bi se učiteljske v Trst! No, jaz ne verujem, da bi se moralo zaradi tega predstaviti, kajti neotesanost in neomikanost, kateri žal, tudi v visokih krogih zasediti svoje častno mesto, nisti nič bolj preganjani (kakor sem sam opazil) na drugih učiteljskih in šolah. Če je človek zato, oteše se bolje tu, nego kak nemanerž na dunajskem vseučilišču. Ko bi pa oni gospod rekel: „učiteljske naj bi se postavilo iz Kopra v Trst zato, ker slov. oddelek nima zaradi pomanjkanja slov. otrok v vadicah nič več kakor 9 (devet!) učencev in, ker bi se na ta način tržaškimi Slovencem vsaj ena slov. šola nudila. Tukajšnji z večine poitalijančeni Slovani in nam zagriženi sovražniki izvestno ne bodo pošiljali svoje dece v slov. šolo; a v Trstu, kjer je slov. otrok dovolj — ne sme biti učiteljska!“ (Objavili smo ta dopis, da se čuje tudi druga plat zvonu, da-si se ne strinjamo povse z g. dopisnikom; vzlasti kolikor se dostaje poučevanja v nemščini, nismo njega mnenja. Tudi ob ostalem bi bilo marsikaj govoriti, a denes nam brani prostor; morabit se oglasi v kratkem kdo o tem. Op. uredništva.)

Domače vesti.

V otroškem zabavišču pri sv. Jakobu bode jutri v četrtek 5. julija v dan sv. Cirila in Metoda mala zabava. Najprej je v župnej cerkvi sv. Jakoba ob 9. uri zjutraj sv. maša, katere se udeležijo otroci pod učiteljskim vodstvom. Zatem se bode v zabavišču deklamovalo, govorilo, pelo, naposled bode pa požrtvovalno načelnstvo ženske podružnice vzelo otročiče pod svoje poveljstvo ter jih malo pogostilo s slasticami, sladko pijačo, ovočjem ali sadjem itd. Nadejamo se da se družabnice ženske

padel baš na glavo. — Stariši, pazite na otroke! —

Najden utonjenec. Blizu mola S. Karla našli so ribiči truplo moža v dobi kakšnih 28 let. Spoznalo se ga je za težaka Emila Cadurinija. Ne vé se, na kak način je našel nesrečnež smrt.

Poskušeno samoubojstvo. 20letni Božidar Keller, uradnik neke tržaške banke, ustrelil se je v svojem stanovanju v hiši št. 3 ulice Ghega v glavo. Ranil se je močno in težko boče ozdravil. Ne vemo, kaj je odločilo mladeniča iskati zgodnje smrti.

Policijsko. 24letni črevljar Ivan Veridonti iz Chioggie ranil je v prepiru svojo ljubico in njeno mater. Ženski se niste upali suroveža oznaniti policiji, ali drugi domačini so ga ovadili. Vročekrvnega črevljarja so odveli na hlad v zapor. — V ulici Barriera vecchia sprli so se nekateri vinski bratje in konec prepira je bil, da sta morala sodar Josip Piščanec in mizar Josip Früwirth težko ranjena v bolnico. Ostale prepiralec išče policija. — Težak Karol Piazza je ranil gostilničarja Bernetiča v ulici Malanton z nožem, ker se je sprl z njim zaradi računa. Stražniki so odveli Piazza seboj.

Bratje Sokoli!

V nedeljo 8. t. m. popoldne napravi „Tržaški Sokol“ izlet na Prosek, kjer napravi pevsko društvo „Hajdrih“ veselico. Odhod je ob dveh in pol iz telovadnice. K obili udeležitvi vabi

Listnica uredništva.
G. „ocenjevatelj“: Ne moremo.

Oznanilo.

Naznani se, da bodo se v gozdu „Škrlovih dedičev“ v Sabočevem pri Borovnici imenovan „Zagabrnce“, kateri gozjd obstoji iz štirih delov, prodale hoje, in sicer:

v I. delu	Podlazam	255	hoj
v II. „	Pri konfinu	620	„
v III. „	Zalazam	320	„
v IV. „	Za Javornim dolinam	985	„
		vkup . 2180 hoj	

Kdor želi kupiti imenovane hoje skupno ali v posameznih delih, dopošlje naj pismene oferte do 20. julija 1888 pod naslovom: **M. Škrlovi dediči v Sabočevem**, pošta Borovnica.

Hoje so vse s številkami zaznamovane. Kdor si jih želi ogledati, oglasi naj se pri Škrlovem gozdnem varhu Tomaži Brence v Rakitni pri Borovnici.

Za izpeljavo hoj se dovoljuje 1½ leta po 20. jul. t. l.

Oznanilo.

Dne 5. julija t. l. ob 9. uri dopoldne prodajali se bodo na zvršilni dražbi v Postojni

inštrumenti godbenega društva v Postojni.

Vsa godala so sodnijsko cenjena na 282 gl. 30 kr. ter se prodajo pri zgoraj naznjeni prodaji tudi pod to ceno.

Postojina dne 26. junija 1888.

Dr. Pitamic.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavica in reserva dne 31. decembra 1887 f. 36,120.176-53

Pr-mije za poterjati v naslednjih letih f. 22,766.106-95

Glavica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1887. f. 105,482.651-33

Plačana povračila:
a) v letu 1887. f. 10,099.647-
b) od začetka društva do 31. decembra 1887. f. 207,379.802-20

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastne palači. 8-24

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18 je zelo bogata zaloga dežnikov za go spe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41-104

SUKNO

razpošilja za gotov denar ali po poštnejem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrsti:	3-10 m, cela obleka, samo f. 3.50
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 4.00
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 4.50
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 5.00
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 5.50
2-10 „	„ „ „ „ „ f. 6.00
2-10 „	„ „ „ „ „ f. 6.50
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 7.00
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 7.50
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 8.00
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 8.50
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 9.00
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 9.50
3-10 „	„ „ „ „ „ f. 10.00

Kar ni komu všeč, se lahko vrne Uzorci franco. — Naslov: Tuchfabrikslager **FRIEDRICH BRUNNER** Na drobno, Brunn, Nadelb. Op. Uzorec za gospodo krojace nefrankovan.

Takoj delujoče. Uspeh zajamčen.

Neizogibljivo!

Vsak dobi svoto nazaj, pri katerem bi moj sigurno delujoči

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

breuzpešen ostal. Tako tudi sigurno deluje proti plešivosti, izpadanju lasih, maholjicam in osedenju. Vs eh večkratnim trenjem zajamčen. Originalne steklenice po gl. 1.50. Steklenice za poskus po gl. 1 — prodaje

J. Grolich v Brnu,

v TRSTU pa samo A. Praxmarer in P. Prendini — v LJUBLJANI Edv. Mohr — v GORICI lekarničarja Cristofletti in Pontoni, A. Hermanek, drogar — na BEKI J. Gmeiner, lekar — v CELJU Peibé — v MARIBORU J. Martinz — v GRADCU K. Roth, Murplatz 1.

Tam se tudi dobi Eau de Hébe, iztočno sredstvo lepote, katero izdrži svežost in belost kože.

NI SLEPARIJA!

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovnih od od 50 sold do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-11 ure zjutraj. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12 ure opoldne. Zneske od 50 gl. precej, od 50-100 ie treba 1 dan odpovedati, 100-1000 3 dni in čez 1000 pa 5 dni poprej.

Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3½%

Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gl. po 5%
višje zneske v tekočem računu po 4½%
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru. 2-24

TRST, 1. oktobra 1887.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškemu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlekarke zadruga v Ljubljani.

Prodajalo se bode vsak dan

sveže, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in pošteno postrežbo.

Naročbe na dom sprejema podružnica sama na trgu delle Legna št. 10, gospod Fran Srebotnjak v ulici Fontanone št. 18 in „Latteria Svizzera“ na Acquadottu.

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič,

podružnica I. kranjske mlekarke zadruga v Ljubljani.
Piazza delle Legna N. 10.

Rajžev skrob (štirka)

tovarne na Reki

(z boletu in brez nje)

zagotovljen, prost vseh tujih snovij, zaradi tega se lahko upotreblja brez strahu v hranilno sredstvo. Kar se tiče kakovosti kakor tudi cene, ne boji se nobene konkurence, o čemer se lahko prepriča vsak, ako kupi z mali mi nove malo škatljico.

Dobiva se v zalogi via Carintia N. 22 v Trsti

kakor tudi v vseh glavnih mirodilnicah in prodajalnicah jestvin.

FILIJALKA V TRSTU

e. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
9- „ 2¾ „	3-mesečni 2½%
30- „ 3 „	6- „ 2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Prodajmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gl., za večše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marecja 1888. 48-16

Jaz, Ana Csillag

sé svojimi 185etm. dolgimi orjaškimi Loreley-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečni uporabi svojega samoinzajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanju vlás, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri možkih polno, jako bradorast in uže po kratkem uporabi podeli vlasem in bradi naravno svetlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gl. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnejm povzetjem po vsem svetu. 20-2

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52., kamor se morajo pošiljati vse naročbe.

Ustanovljeno 1747.

C. kr. dvorni zvonar

Albert Samassa

fabrikant strojev i gasilnega orodja v Ljubljani.

Ubrani zvonovi z upravo.

Vse vrste gasilnice, izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. Hidrofori, vojovi za vodo, izvrstne škropilnice, kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare. 12-1

Cerkvene svečnice in druge priprave iz bronza. — Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske i pivne sode in kadi, za drozganje, gnojnico, podzemeljske namene, ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litiga i kovanega železa s pritekline, mehovi iz konopnine in gumija itd. po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke.

20 svetinj.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom. provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in reserva društva dne 31. decembra 1883 gl. 3,300.000-
Reservni fond od dobičkov 536.622 02

Posebna reserva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000-
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161.500-
Premijna reserva vseh oddelkov 7,342.780 36
Reserva za škode 267 601-

V portfelju:

Premije, ki se imajo poterjati v prihodnjih letih 16,954.118 57
Skupni znesek v. h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gl. 114.949.847 05

Urad ravnateljstva. 25-2

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej niši.)

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč: —12-5

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebr in popravi.

Na blagovoljna vprasanja bode radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštne prosto.

Staro orodje naj se pošilja v po-pravljanje nefrankirano.

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, boleznim v vseh, na obeh in zobeh, proti ranam, trganju, nahodu, izpahom in madežem na koži in pegam; tudi je jako dobro kot voda za izpiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjenje grinte. Gena z popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4-12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Gillia.

Steklenice imajo vlitu tvrdko Brázaya.